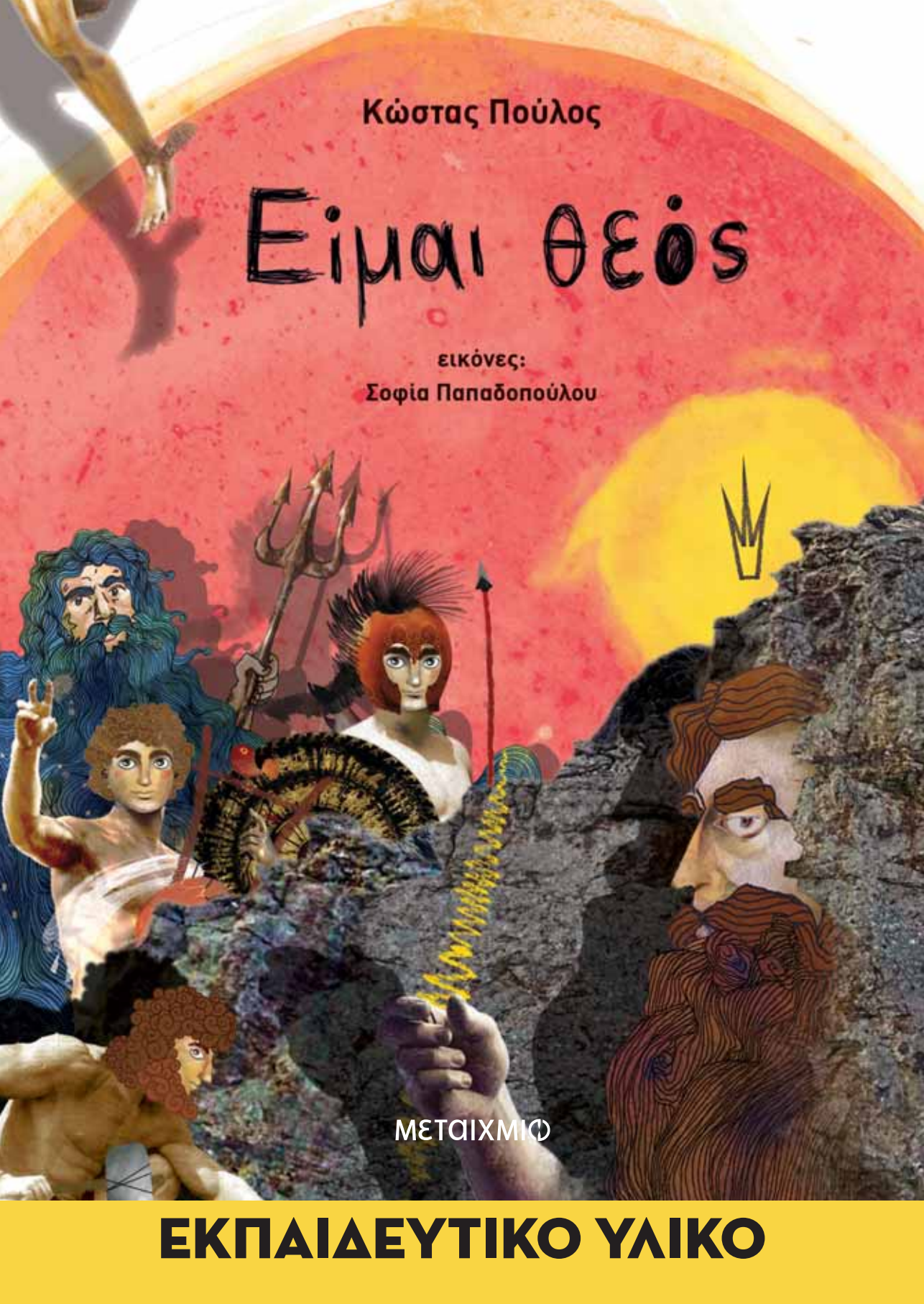

Κώστας Πούλος

Είμαι θεός

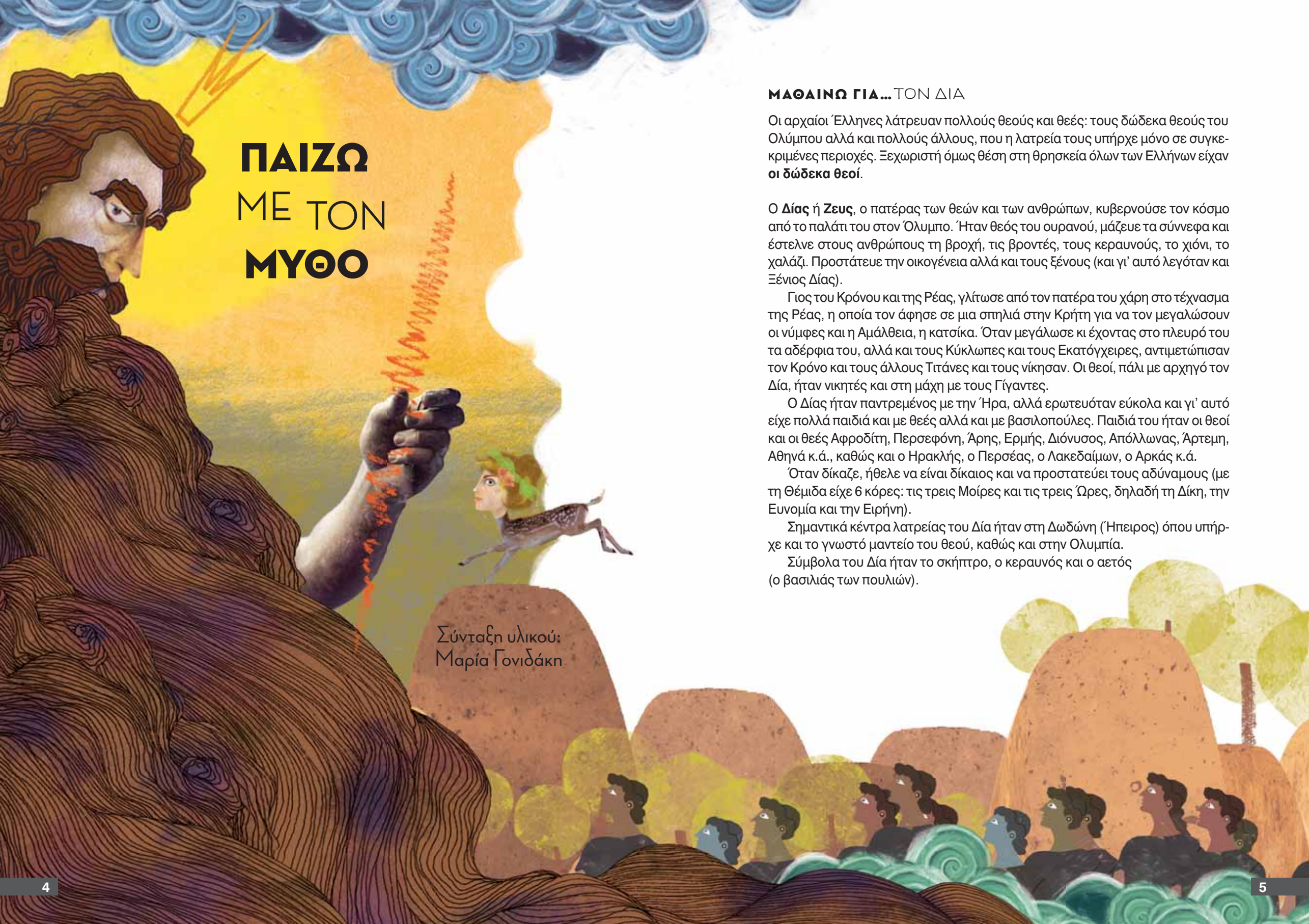
εικόνες:

Σοφία Παπαδοπούλου

ΜΕΤΟΙΧΜΙΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ

Σύνταξη υλικού:
Μαρία Γονιδάκη

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ... ΤΟΝ ΔΙΑ

Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν πολλούς θεούς και θεές: τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου αλλά και πολλούς άλλους, που η λατρεία τους υπήρχε μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές. Ξεχωριστή όμως θέση στη θρησκεία όλων των Ελλήνων είχαν οι δώδεκα θεοί.

Ο **Δίας** ή **Ζευς**, ο πατέρας των θεών και των ανθρώπων, κυβερνούσε τον κόσμο από το παλάτι του στον Όλυμπο. Ήταν θεός του ουρανού, μάζευε τα σύννεφα και έστελνε στους ανθρώπους τη βροχή, τις βροντές, τους κεραυνούς, το χιόνι, το χαλάζι. Προσπάτευε την οικογένεια αλλά και τους ξένους (και γι' αυτό λεγόταν και Ξένιος Δίας).

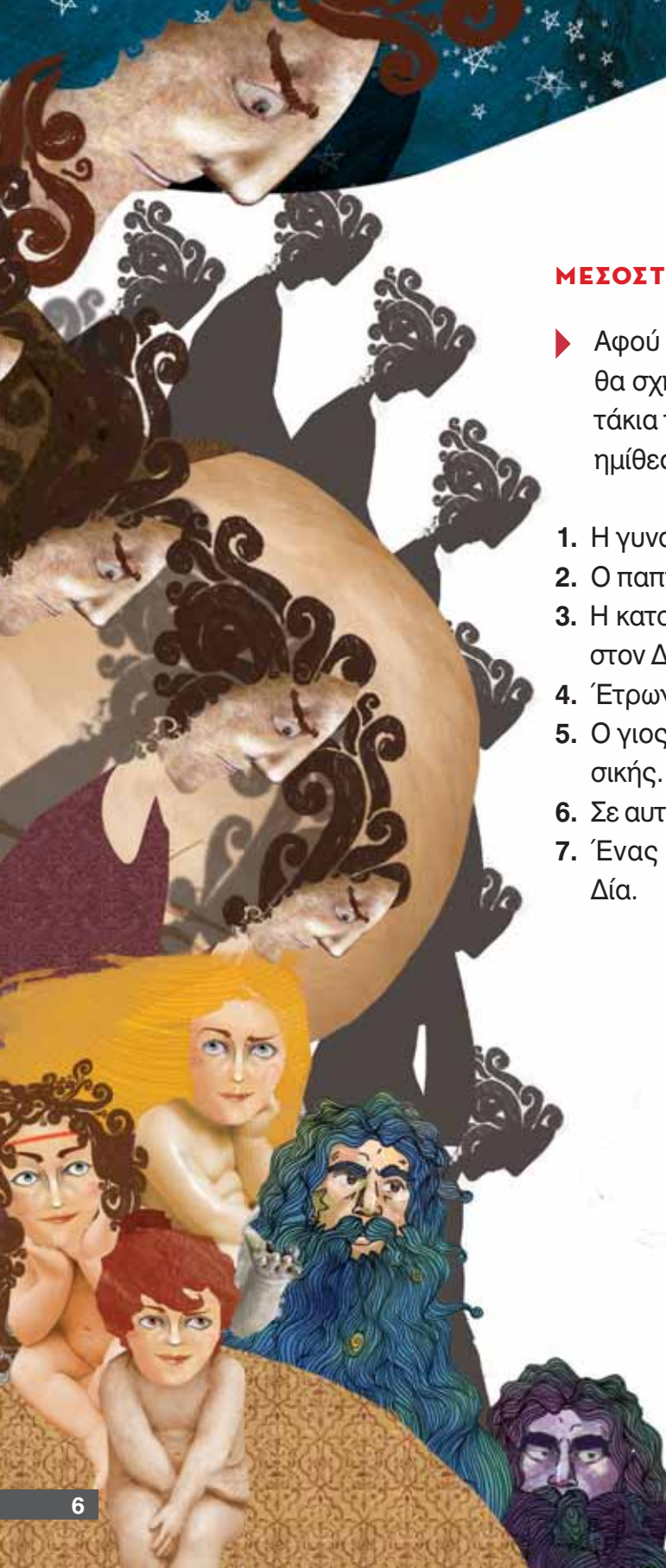
Γιος του Κρόνου και της Ρέας, γλίτωσε από τον πατέρα του χάρη στο τέχνασμα της Ρέας, η οποία τον άφησε σε μια σπηλιά στην Κρήτη για να τον μεγαλώσουν οι νύμφες και η Αμάλθεια, η κατσίκα. Όταν μεγάλωσε κι έχοντας στο πλευρό του τα αδέρφια του, αλλά και τους Κύκλωπες και τους Εκατόγχειρες, αντιμετώπισαν τον Κρόνο και τους άλλους Τιτάνες και τους νίκησαν. Οι θεοί, πάλι με αρχηγό τον Δία, ήταν νικητές και στη μάχη με τους Γίγαντες.

Ο Δίας ήταν παντρεμένος με την Ήρα, αλλά ερωτευόταν εύκολα και γι' αυτό είχε πολλά παιδιά και με θεές αλλά και με βασιλοπούλες. Παιδιά του ήταν οι θεοί και οι θεές Αφροδίτη, Περσεφόνη, Άρης, Ερμής, Διόνυσος, Απόλλωνας, Άρτεμη, Αθηνά κ.ά., καθώς και ο Ηρακλής, ο Περσέας, ο Λακεδαιμόν, ο Αρκάς κ.ά.

Όταν δικάζε, ήθελε να είναι δίκαιος και να προστατεύει τους αδύναμους (με τη Θέμιδα είχε 6 κόρες: τις τρεις Μοίρες και τις τρεις Ώρες, δηλαδή τη Δίκη, την Ευνομία και την Ειρήνη).

Σημαντικά κέντρα λατρείας του Δία ήταν στη Δωδώνη (Ήπειρος) όπου υπήρχε και το γνωστό μαντείο του θεού, καθώς και στην Ολυμπία.

Σύμβολα του Δία ήταν το σκήπτρο, ο κεραυνός και ο αετός (ο βασιλιάς των πουλιών).

ΜΕΣΟΣΤΙΧΙΑΔΑ

► Αφού συμπληρώσεις τις λέξεις, θα σχηματιστεί κάθετα στα κουτάκια το όνομα του πιο γνωστού ημίθεου γιου του Δία.

1. Η γυναίκα του Δία.
2. Ο παππούς του Δία.
3. Η κατσίκά που έδινε το γάλα της στον Δία όταν ήταν μωρό.
4. Έτρωγε τα παιδιά του.
5. Ο γιος του Δία και θεός της μουσικής.
6. Σε αυτό το νησί μεγάλωσε ο Δίας.
7. Ένας από τους αδελφούς του Δία.

1.	_____
2.	_____
3.	_____
4.	_____
5.	_____
6.	_____
7.	_____

ΛΥΣΕΙΣ :
1. ΗΡΑ, 2. ΟΥΡΑΝΟΣ, 3. ΑΜΑΘΕΙΑ, 4. ΚΡΟΝΟΣ,
5. ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ, 6. ΚΡΗΤΗ, 7. ΠΟΣΕΙΔΩΝΑΣ

- ▶ Στο ανάγλυφο βλέπουμε τον Δία μωρό στο όρος Ίδη στην Κρήτη.
- Περίγραψε την παράσταση.

Ρώμη, Μουσείο Καπιτωλίου

Οι δύο οπλισμένοι άντρες είναι οι Κουρήτες, οι φύλακες της σπηλιάς, οι οποίοι χτυπούσαν τις ασπίδες τους ώστε ο θόρυβος να καλύπτει το κλάμα του μωρού και να μην καταλάβει ο Κρόνος το τέχνασμα της Ρέας.

- Στο παρακάτω αρχαιοελληνικό αγγείο παρουσιάζεται η Γιγαντομαχία.
- Ποιοι νομίζεις ότι είναι οι τρεις θεοί που αντιμετωπίζουν τους Γίγαντες; Γράψε τα ονόματά τους.

Βερολίνο, Κρατικό Μουσείο

► Στην Ολυμπία στον ναό του Δία βρισκόταν το χρυσελεφάντινο άγαλμα του θεού, έργο του διάσημου γλύπτη Φειδία κι ένα από τα Επτά Θαύματα του αρχαίου κόσμου.

• Το άγαλμα είχε 13 μέτρα ύψος και ήταν κατασκευασμένο από φύλλα χρυσού κι ελεφαντόδοντο. Παρουσίαζε τον Δία καθιστό, αν και το κεφάλι του σχεδόν άγγιζε την οροφή του ναού. Στο δεξί του χέρι κρατούσε τη Νίκη, ενώ με το άλλο κρατούσε σκήπτρο και πάνω του στεκόταν ένας αετός.

• Αναζήτησε και γράψε τα υπόλοιπα έξι θαύματα του αρχαίου κόσμου.

.....

.....

.....

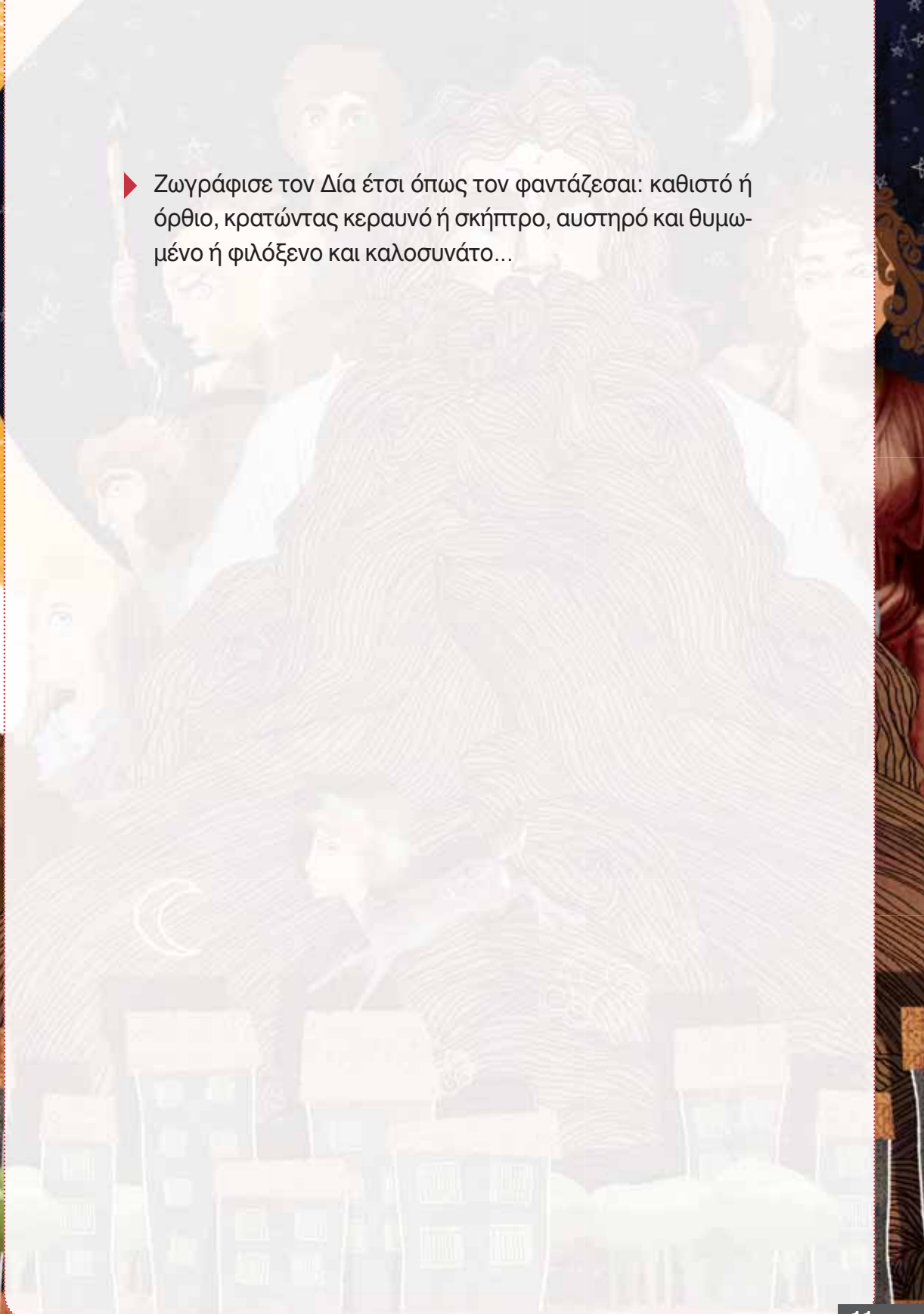
.....

.....

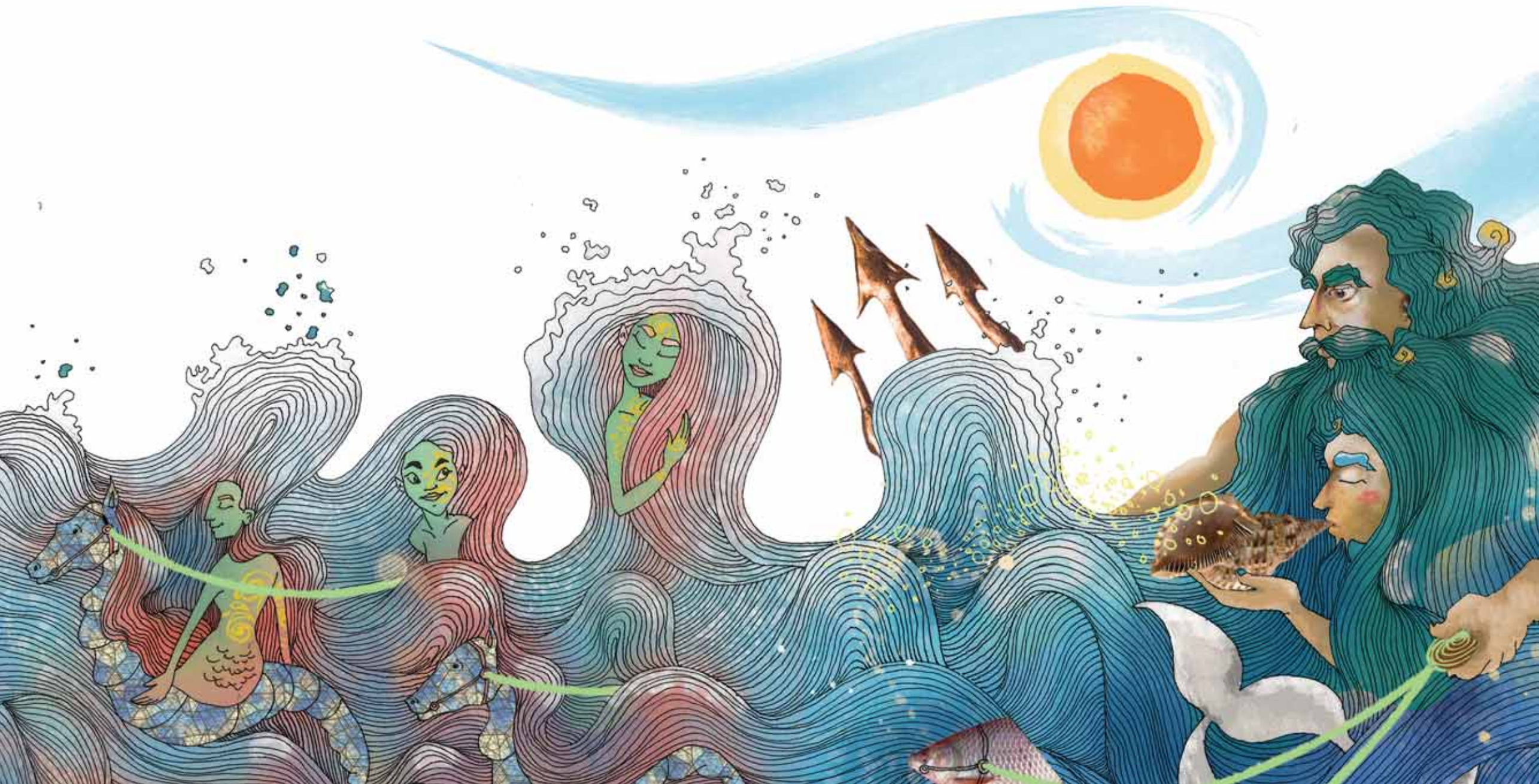
.....

► Ζωγράφισε τον Δία έτσι όπως τον φαντάζεσαι: καθιστό ή όρθιο, κρατώντας κεραυνό ή σκήπτρο, αυστηρό και θυμωμένο ή φιλόξενο και καλοσυνάτο...

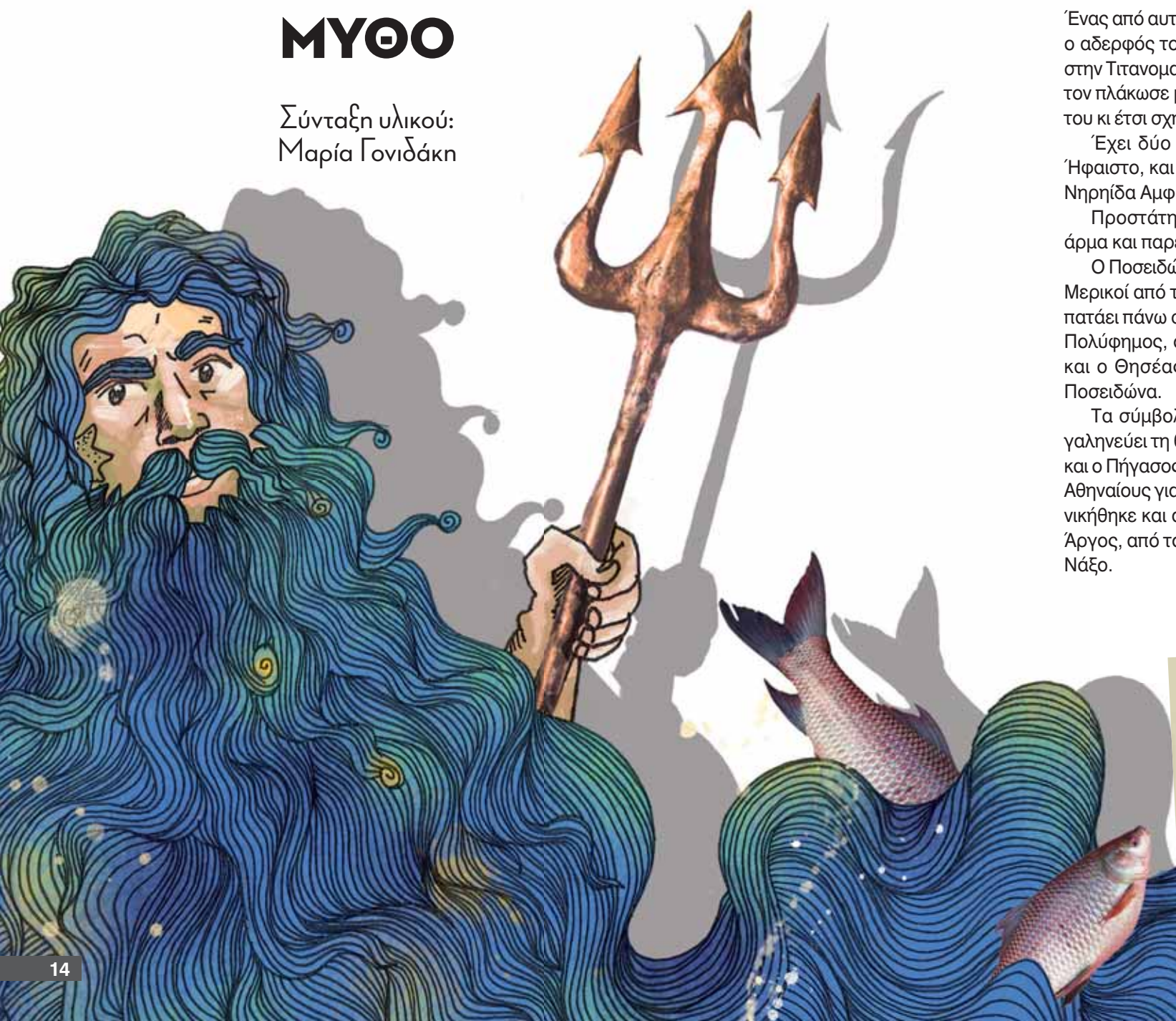

Είμαι ο Ποσειδώνας

ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ

Σύνταξη υλικού:
Μαρία Γονιδάκη

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ... ΤΟΝ ΠΟΣΕΙΔΩΝΑ

Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν πολλούς θεούς και θεές: τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου αλλά και πολλούς άλλους, κυρίως ντόπιους, δηλαδή θεούς που η λατρεία τους υπήρχε μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές. Ξεχωριστή όμως θέση στη θρησκεία **όλων των Ελλήνων** είχαν οι **δώδεκα θεοί**.

Ένας από αυτούς είναι ο **Ποσειδώνας**, ο γιος του Κρόνου και της Ρέας, δηλαδή ο αδερφός του Δία και του Πλούτωνα. Πολέμησε μαζί με τους άλλους θεούς στην Τιτανομαχία και τη Γιγαντομαχία. Τον αντίπαλό του τον Γίγαντα Πολυβώτη τον πλάκωσε με ένα κομμάτι από το νησί της Κω το οποίο έκοψε με την τρίαινά του κι έτσι σχηματίστηκε η Νίσυρος.

Έχει δύο παλάτια: ένα στην κορυφή του Ολύμπου, χτισμένο από τον Ήφαιστο, και το άλλο στα βάθη της θάλασσας όπου ζει με τη γυναίκα του τη Νηρηίδα Αμφιτρίτη.

Προστάτης των ναυτικών και των ψαράδων, ταξιδεύει με το χρυσό του άρμα και παρέα με δελφίνια, τις Νηρηίδες και άλλες θαλάσσιες θεότητες.

Ο Ποσειδώνας έχει πολλά παιδιά που απέκτησε με θεές και θνητές γυναίκες. Μερικοί από τους γιους του είναι ο Γίγαντας Ωρίωνας που μπορούσε να περπατάει πάνω στα κύματα, οι δίδυμοι Γίγαντες Ώτος και Εφιάλτης, ο Κύκλωπας Πολύφημος, οι θαλάσσιοι δαίμονες Πρωτέας, Τρίτωνας και Γλαύκος. Ακόμα και ο Θησέας, ο μεγάλος ήρωας της Αττικής, λεγόταν ότι ήταν γιος του Ποσειδώνα.

Τα σύμβολα του Ποσειδώνα είναι η τρίαινά του, με την οποία ταράζει ή γαληνεύει τη θάλασσα, το δελφίни και το άλογο (ένας από τους γιους του είναι και ο Πήγασος, το φτερωτό άλογο). Το άλογο είναι και το δώρο που έκανε στους Αθηναίους για να γίνει ο προστάτης τους. Νικήθηκε όμως από την Αθηνά, όπως νικήθηκε και από τον Δία για την προστασία της Αίγινας, από την Ήρα για το Άργος, από τον Απόλλωνα για τους Δελφούς αλλά και από τον Διόνυσο για τη Νάξο.

ΣΚΕΨΟΥ ΚΙ ΑΥΤΟ

Στην αρχαία ελληνική μυθολογία ο Ποσειδώνας συνδέθηκε με τον κόσμο της θάλασσας (αλλά και των ποταμών, των λιμνών και των πηγών): έναν κόσμο γεμάτο πλούτο, χαρά και ενθουσιασμό αλλά ταυτόχρονα με πολλούς κινδύνους και λύπες. Συνδέθηκε όμως και με τη γη και τα φαινόμενα που διαμορφώνουν την επιφάνειά της όπως είναι οι σεισμοί και οι κατολισθήσεις. Γι' αυτό άλλωστε έχει και δύο παλάτια: ένα στη γη και ένα στη θάλασσα!

ΜΕΣΟΣΤΙΧΙΑΔΑ

► Μόλις συμπληρώσεις τις λέξεις θα σχηματιστεί κάθετα το μέρος στο οποίο βρέθηκε το άγαλμα του Ποσειδώνα (ή του Δία) που φαίνεται στην εικόνα.

1. Το ποτό των θεών.
2. Ο πατέρας του Ποσειδώνα.
3. Ο Δίας και ο ... ήταν οι δύο αδερφοί του Ποσειδώνα.
4. Ο Τρίτωνας έχει ουρά ...
5. Και εκεί έχει παλάτι ο Ποσειδώνας.
6. Η γυναίκα του Ποσειδώνα.
7. Το παλάτι του Ποσειδώνα στον βυθό της θάλασσας είναι από καθαρό ...
8. Στην Τιτανομαχία οι Κύκλωπες έδωσαν στον Ποσειδώνα την ...
9. Το ένα από τα δύο δώρα του Ποσειδώνα στην Αθήνα.

1. — — — — —
2. — — — — —
3. — — — — —
4. — — — — —
5. — — — — —
6. — — — — —
7. — — — — —
8. — — — — —
9. — — — — —

ΛΥΣΕΙΣ:
1. ΝΕΚΤΑΡ, 2. ΚΡΟΝΟΣ, 3. ΠΛΟΥΤΩΝΑΣ,
4. ΔΕΦΟΙΝΙΟΥ, 5. ΟΥΝΑΝΙΠΠΟΣ, 6. ΑΜΦΙΤΡΙΤΗ,
7. ΧΡΥΣΑΦΙ, 8. ΤΡΙΤΩΝΑΣ, 9. ΑΛΟΓΟ

- Στην παρακάτω εικόνα βλέπεις ένα θραύσμα, δηλαδή ένα κομμάτι από κάποιο σπασμένο αρχαιοελληνικό αγγείο.
- Στην παράσταση εικονίζεται ο θεός Ποσειδώνας, καθιστός, να κρατάει κάποια από τα σύμβολά του. Θυμήσου ποια είναι αυτά τα σύμβολα, πάρε μολύβι και ξυλομπογιές και συμπλήρωσε την παράσταση.

- Παρατήρησε προσεκτικά την παρακάτω παράσταση από ένα άλλο αρχαιοελληνικό αγγείο.
- Πώς σχετίζεται η παράσταση με τον Ποσειδώνα; Ποιο περιστατικό αφηγείται;
- Αναγνωρίζεις κάποιες από τις μορφές;
- Διηγήσου έναν φανταστικό διάλογο ανάμεσα στις δύο κεντρικές μορφές που εικονίζονται.

- Σύνδεσε τα παρακάτω επίθετα του Ποσειδώνα με το κάθε στοιχείο ή σύμβολο που σχετίζεται με τον θεό.

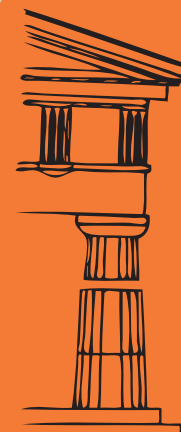
Ίππιος •	
Μελάνιππος •	
Κυανοχαίτης •	• Λίμνη
Γαίηοχος •	• Άλογο (= ίππος)
Κρηναίος •	• Θάλασσα
Επιλίμνιος •	• Πηγή (= κρήνη)
Πελάγιος •	• Γη

- Ένας από τους σημαντικότερους ναούς στον οποίο λατρευόταν ο Ποσειδώνας βρίσκεται στο Σούνιο. Ο ναός που βλέπουμε σήμερα χτίστηκε τον 5ο αι. π.Χ. Σε αυτόν κάθε 4 χρόνια γινόταν λαμπρή γιορτή προς τιμήν του θεού. Στον ναό υπήρχαν ανάγλυφες παραστάσεις με την Κενταυρομαχία και τους άθλους του Θησέα.

- Βρες στον χάρτη πού βρίσκεται το Σούνιο. Είναι κοντά στη θάλασσα;
- Οργάνωσε με τους γονείς σου μια εκδρομή στο Σούνιο, στον ναό του Ποσειδώνα.
- Μετά την επίσκεψη γράψε πώς ένιωσες όταν βρέθηκες στον ναό. Μπορείς να εκφράσεις τα συναισθήματά σου με ένα πεζό κείμενο ή ένα ποίημα ή, αν θες, με μια ζωγραφιά.

ΜΑΘΕ ΚΙ ΑΥΤΟ...

Η αρχαία ελληνική αρχιτεκτονική και κυρίως η ναοδομία (δηλαδή πώς κατασκευαζόταν και από ποια μέρη αποτελούνταν κάθε ναός) είχε τρεις ρυθμούς (δηλ. 3 είδη): τον δωρικό, τον ιωνικό και τον κορινθιακό.

Ο ναός του Ποσειδώνα στο Σούνιο ήταν **δωρικού ρυθμού**. Δες το βασικό χαρακτηριστικό του δωρικού ρυθμού: το **λιτό κιονόκρανο**.

Είμαι ο Απόλλωνας

ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ

Επιμέλεια –
Σύνταξη υλικού:
Μαρία Γονιδάκη

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ... ΤΟΝ ΑΠΟΛΛΩΝΑ

Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν πολλούς θεούς και θεές: τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου αλλά και πολλούς άλλους, που η λατρεία τους υπήρχε μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές. Ξεχωριστή όμως θέση στη θρησκεία **όλων των Ελλήνων** είχαν οι **δώδεκα θεοί**.

Ο Απόλλωνας, ο θεός του φωτός, της μουσικής, της αρμονίας και της μαντικής, ήταν γιος του Δία και της Λητώ. Η Λητώ, κόρη Τιτάνα και Τιτανίδας, όταν ήρθε η ώρα να γεννήσει τα δίδυμα παιδιά της, τον Απόλλωνα και την Άρτεμη, περιπλανιόταν από τόπο σε τόπο, εξαιτίας της ζήλιας της Ήρας που δεν την άφηνε να βρει μέρος να γεννήσει. Τελικά η ετοιμόγεννη γυναίκα έφτασε και γέννησε στη Δήλο, το μικρό κυκλαδονήσι, το οποίο στην αρχαιότητα ήταν ένα από τα σημαντικότερα κέντρα λατρείας του Απόλλωνα (Δήλος, δηλαδή φανερή, φωτεινή, αφού φανέρωσε τον Απόλλωνα, τον θεό του φωτός).

Ο Απόλλωνας, ως θεός του ήλιου και του φωτός, έφερνε την τάξη στη φύση και βοηθούσε τους αγρότες στην απόκτηση μιας καλής σοδειάς. Στον Απόλλωνα άρεσε να κιθαρίζει, να παίζει δηλαδή την αρχαία ελληνική κιθάρα ή τη λύρα, και να εμπνέει τους μουσικούς και τους ποιητές. Ήταν όμως και θεός πολεμιστής αφού τιμωρούσε με το τόξο του όσους συμπεριφέρονταν εγωιστικά.

Ο Απόλλωνας, όπως και η μητέρα του, περιπλανήθηκε σε όλη την Ελλάδα, για να βρει τον τόπο στον οποίο θα ίδρυε το μαντείο του και θα βοηθούσε τους ανθρώπους με τους χρησμούς του. Όταν έφτασε στην περιοχή των Δελφών, βρήκε ένα παλιό μαντείο δίπλα σε μια ιερή πηγή και σκότωσε τον δράκοντα Πύθωνα που το φύλαγε. Οι κάτοικοι της περιοχής, για να τιμήσουν τον θεό που τους απάλλαξε από το φοβερό τέρας, του έφτιαξαν λαμπρό ναό και οργάνωσαν αγώνες, τα Πύθια. Εκεί λειτούργησε για πολλούς αιώνες και το φημισμένο μαντείο.

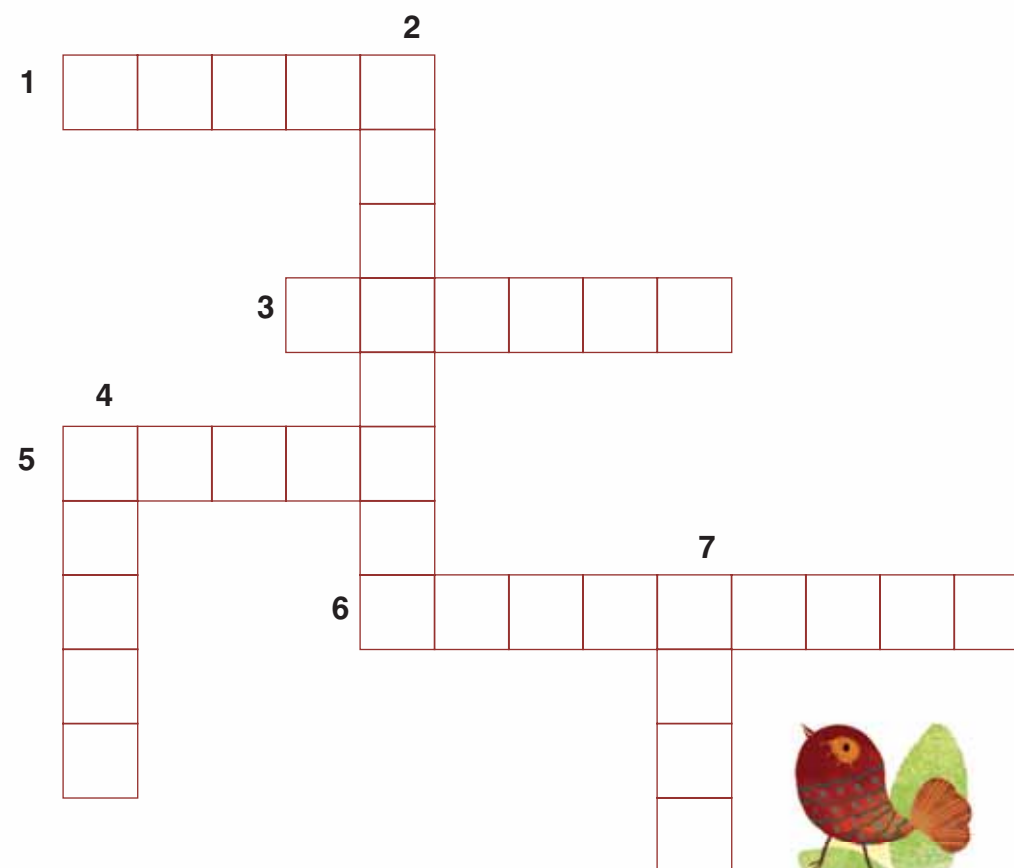
Τα ιερά σύμβολα του Απόλλωνα ήταν ο τρίποδας, η κιθάρα, η λύρα και το τόξο, ενώ τα ιερά του ζώα ήταν κυρίως ο λύκος, ο κύκνος, το κοράκι, το δελφίνι και το κριάρι.

ΣΚΕΨΟΥ ΚΙ ΑΥΤΟ

Οι περιπλανήσεις σε όλη την Ελλάδα της Λητώ αλλά και του Απόλλωνα για την ίδρυση του μαντείου του δικαιολογούν τη μεγάλη εξάπλωση και σημασία που είχε στον ελλαδικό χώρο η λατρεία του Απόλλωνα, δηλαδή ο μύθος εξηγεί γιατί ο θεός είχε τόσο πολλούς ναούς και χώρους όπου τον λάτρευαν.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

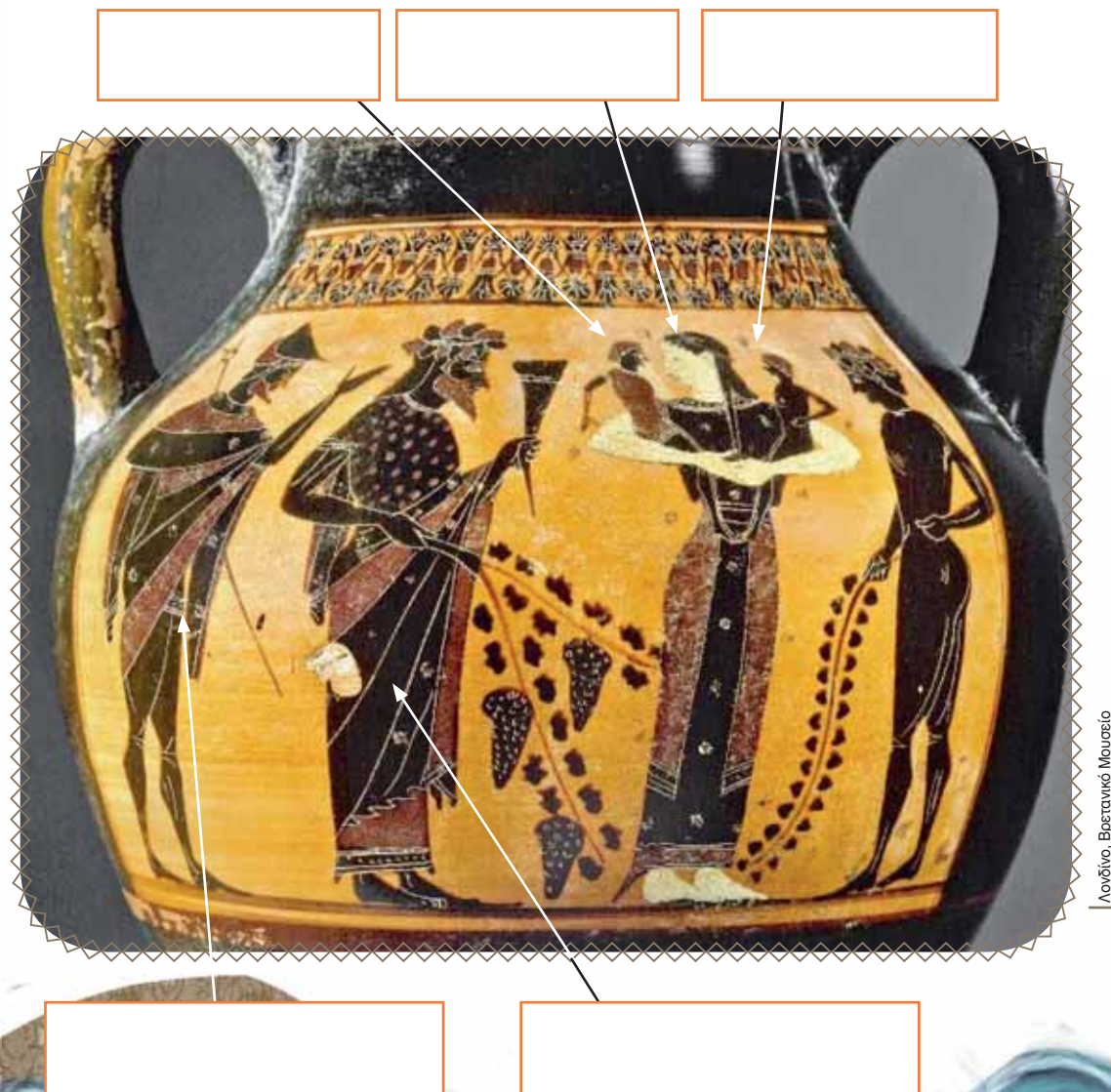
1. Η ιέρεια στο μαντείο των Δελφών ήταν η ...
2. Ο Απόλλωνας μόλις γεννήθηκε γεύτηκε νέκταρ και ...
3. Η δίδυμη αδερφή του Απόλλωνα.
4. Η κόρη του ποταμού Πηνειού που αγάπησε ο Απόλλωνας.
5. Το νησί στο οποίο γεννήθηκε ο Απόλλωνας.
6. Ο μελισσοκόμος γιος του Απόλλωνα.
7. Το αγαπημένο όπλο του Απόλλωνα.

ΛΥΣΕΙΣ: 1. ΠΥΘΙΑ 2. ΑΜΒΡΟΣΙΑ 3. ΑΡΤΕΜΗ
4. ΔΑΦΝΗ 5. ΔΗΛΟΣ 6. ΑΠΙΣΤΑΙΟΣ 7. ΤΟΞΟ

- Στην παρακάτω παράσταση από αρχαίο αγγείο η Λητώ κρατάει τα νεογέννητα παιδιά της. Αριστερά βρίσκονται άλλοι δύο θεοί. Παρατήρησε την εικόνα και γράψε τα ονόματά τους στα κενά (αναγνωρίζεις κάποια σύμβολα των θεών;).

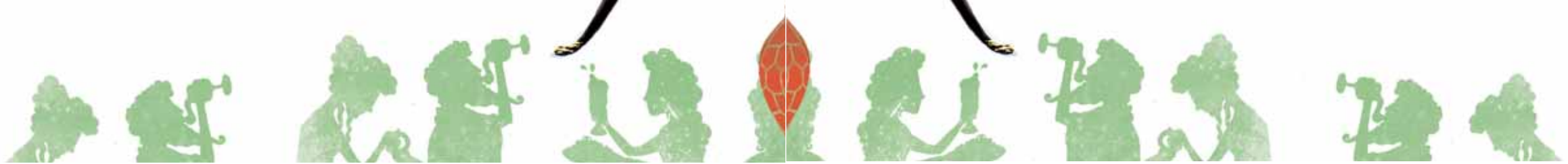
Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο

- Στο παρακάτω αγγείο απεικονίζεται ο Απόλλωνας. Παρατήρησε την εικόνα και απάντησε στις ερωτήσεις.

- Πώς παρουσιάζεται ο θεός; Περιγράψε τον.
- Τι κρατάει; Ποια πλευρά του θεού θέλει να τονίσει ο αρχαίος καλλιτέχνης, την πολεμική ή την ειρηνική;

Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο

- Βρες στο κρυπτόλεξο τα παρακάτω επίθετα του Απόλλωνα.

ΠΥΘΙΟΣ
ΦΟΙΒΟΣ
ΔΗΛΙΟΣ

ΚΙΘΑΡΩΔΟΣ
ΑΡΓΥΡΟΤΟΞΟΣ

A	B	E	N	Φ	K	A	M	Ω	Λ	A
H	A	B	Z	A	B	Ψ	N	B	Φ	A
A	P	Γ	Υ	P	O	T	O	Ξ	O	Σ
I	K	P	T	Π	Υ	O	E	Ψ	I	E
T	O	N	X	O	Λ	A	M	X	B	P
Π	H	K	I	Θ	A	P	Ω	Δ	O	Σ
Υ	Υ	B	Ω	Ξ	O	Σ	E	T	Σ	M
Θ	Z	Ω	Γ	Σ	O	K	N	E	N	H
I	X	T	E	N	Σ	Υ	Π	O	Z	A
O	X	T	Δ	H	Λ	I	O	Σ	P	I
Σ	T	M	Z	O	Υ	Δ	I	Z	T	A

- Ένας από τους δεσμούς που ένωνε τους αρχαίους Έλληνες, καθώς οι πόλεις τους ήταν διασκορπισμένες σε μεγάλη έκταση, ήταν τα μαντεία. Εκεί συναντιόντουσαν για να βρουν απαντήσεις στα προβλήματά τους και να μάθουν τι θα συμβεί στο μέλλον. Το πιο ξακουστό μαντείο ήταν των Δελφών το οποίο θεωρούσαν ότι ήταν το κέντρο του κόσμου (ο ομφαλός της γης).

Αναζήτησε στο διαδίκτυο ή σε κάποια εγκυκλοπαίδεια περισσότερες πληροφορίες για το μαντείο των Δελφών.

Αν μπορούσες να κάνεις ένα ταξίδι στον χρόνο και πήγαινες στο μαντείο των Δελφών, τι θα ζητούσες να μάθεις από την Πυθία;

Είμαι ο Ήφαιστος

ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ

Σύνταξη υλικού:
Μαρία Γονιδάκη

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ... ΤΟΝ ΗΦΑΙΣΤΟ

Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν πολλούς θεούς και θεές: τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου αλλά και πολλούς άλλους, που η λατρεία τους υπήρχε μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές. Ξεχωριστή όμως θέση στη θρησκεία όλων των Ελλήνων είχαν **οι δώδεκα θεοί**.

Ο **Ήφαιστος**, ο θεός της φωτιάς και της μεταλλοτεχνίας, ήταν γιος του Δία και της Ήρας. Μόλις γεννήθηκε, η Ήρα τον πέταξε στη θάλασσα επειδή ήταν κουτσός. Το μωρό το πήρε η Θέτιδα μαζί με άλλες θεότητες της θάλασσας και το μεγάλωσαν. Από μικρός ασχολήθηκε με τη μεταλλοτεχνία φτιάχνοντας κοσμήματα και άλλα αντικείμενα. Αργότερα, ο Ήφαιστος, για να τιμωρήσει τη μητέρα του, της έστειλε έναν χρυσό θρόνο με αόρατα σκοινιά. Για να γλιτώσει η θεά από τα σκοινιά που την τύλιξαν μόλις κάθισε, έστειλε τον Διόνυσο να φέρει τον Ήφαιστο στον Όλυμπο. Ο Διόνυσος (χρησιμοποιώντας το κρασάκι!) έπεισε τον Ήφαιστο να βοηθήσει τη μητέρα του. Από τότε ο Ήφαιστος έμεινε στον Όλυμπο και παντρεύτηκε την πανέμορφη Αφροδίτη.

Σύμφωνα με μια άλλη εκδοχή του μύθου, ο Ήφαιστος ζούσε στον Όλυμπο αλλά, επειδή κατά τη διάρκεια ενός καβγά των γονιών του πήρε το μέρος της μητέρας του, ο Δίας τον έπιασε από το πόδι και τον πέταξε στη Λήμνο. Εκεί ο θεός έμεινε και έστησε το εργαστήρι του.

Ο Ήφαιστος, είτε ήταν στο εργαστήρι του στη Λήμνο είτε στο εργαστήρι του στον Όλυμπο, έφτιαχνε αριστουργήματα από χρυσό, ασήμι, χαλκό και άλλα μέταλλα. Φημισμένα δικά του δημιουργήματα ήταν ο θρόνος και το σκήπτρο του Δία, τα βέλη του Απόλλωνα και της Άρτεμης, το άρμα του Ήλιου, τα όπλα του Ηρακλή, η πανοπλία και η ασπίδα του Αχιλλέα, ο Τάλως (το χάλκινο ρομπότ του Μίνωα, του βασιλιά της Κρήτης), οι δύο χρυσές υπηρέτριες που τον βοηθούσαν να περπατάει, το δρεπάνι του Περσέα με το οποίο έκοψε το κεφάλι της Μέδουσας κ.ά.

Ο Ήφαιστος ήταν ο προστάτης των μεταλλουργών και των τεχνιτών. Στη Λήμνο βρισκόταν το σημαντικότερο κέντρο λατρείας του, αλλά σπουδαίο ναό είχε και στην Αθήνα, το Ηφαιστείο (σήμερα το λέμε Θησείο).

Σύμβολα του θεού ήταν το σφυρί, η λαβίδα και το αμόνι.

ΜΕΣΟΣΤΙΧΙΑΔΑ

► Όταν συμπληρώσεις τις λέξεις, θα σχηματιστεί κάθετα το όνομα ενός πολύτιμου μετάλλου.

1. Ένα από τα σπουδαία δημιουργήματα του Ηφαίστου ήταν η ασπίδα του ...
2. Η γυναίκα του Έφαιστου.
3. Σύμβολο του θεού Έφαιστου.
4. Ένα από τα μέταλλα που χρησιμοποιούσε ο Έφαιστος.
5. Σε αυτό το νησί λατρευόταν ο Έφαιστος.
6. Χάρη σε αυτό ο Διόνυσος έπεισε τον Έφαιστο να βοηθήσει την Ήρα.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

ΛΥΣΕΙΣ:
1. ΑΧΙΛΛΕΥΣ, 2. ΑΦΡΟΔΙΤΗ, 3. ΣΦΥΡΙ, 4. ΑΣΗΜΙ,
5. ΑΗΜΗΝΟΣ, 6. ΚΡΑΣΙ

► Η παρακάτω εικόνα είναι μέρος μιας παράστασης από αρχαίο αγγείο στην οποία απεικονίζεται η επιστροφή του Ήφαιστου στον Όλυμπο.

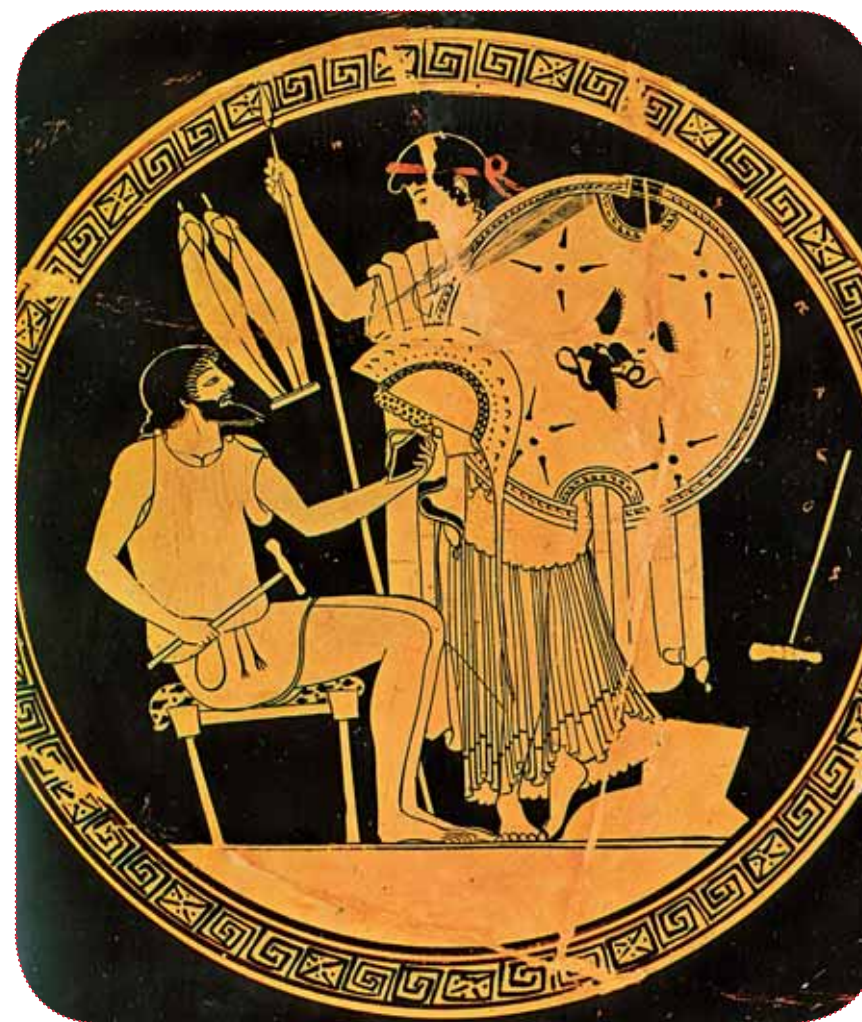
- Πώς παρουσιάζει τον θεό ο αρχαίος καλλιτέχνης;
- Ποιοι άλλοι συνόδευαν τον θεό κατά την επιστροφή του; Ζωγράφισέ τους. (Θυμήσου όσα διάβασες για το πώς βοήθησε ο Διόνυσος και η συνοδεία του στην επιστροφή του Ηφαίστου.)

Μουσείο Τέχνης του Τολέδο, Οχάιο

► Παρατήρησε την παρακάτω παράσταση από αρχαιοελληνικό αγγείο.

- Πώς παρουσιάζει ο αρχαίος καλλιτέχνης το εργαστήριο του Ηφαίστου;
- Ποια πιστεύεις ότι είναι η θεά που πήγε στο εργαστήριο και για ποιον λόγο;

Βερολίνο, Κρατικό Μουσείο

- ▶ Σύμφωνα με τη μυθολογία, ο Ήφαιστος, ο θεός της φωτιάς, έπεσε από τον Όλυμπο (δηλαδή τον ουρανό) στη Λήμνο (δηλαδή στη γη). Με αυτόν τον μύθο φαίνεται ότι οι αρχαίοι Έλληνες εξηγούσαν την προέλευση της φωτιάς: επειδή ήξεραν ότι χάρη στη φωτιά οι άνθρωποι είχαν καταφέρει πάρα πολλά και είχαν προοδεύσει, πίστευαν ότι ήρθε θεόσταλη από τον ουρανό.
- Σκέψου γιατί η ανακάλυψη της φωτιάς ήταν τόσο σημαντική για τους ανθρώπους. Διάβασε στα συννεφάκια μερικά από τα οφέλη της φωτιάς για τον ανθρώπινο πολιτισμό.

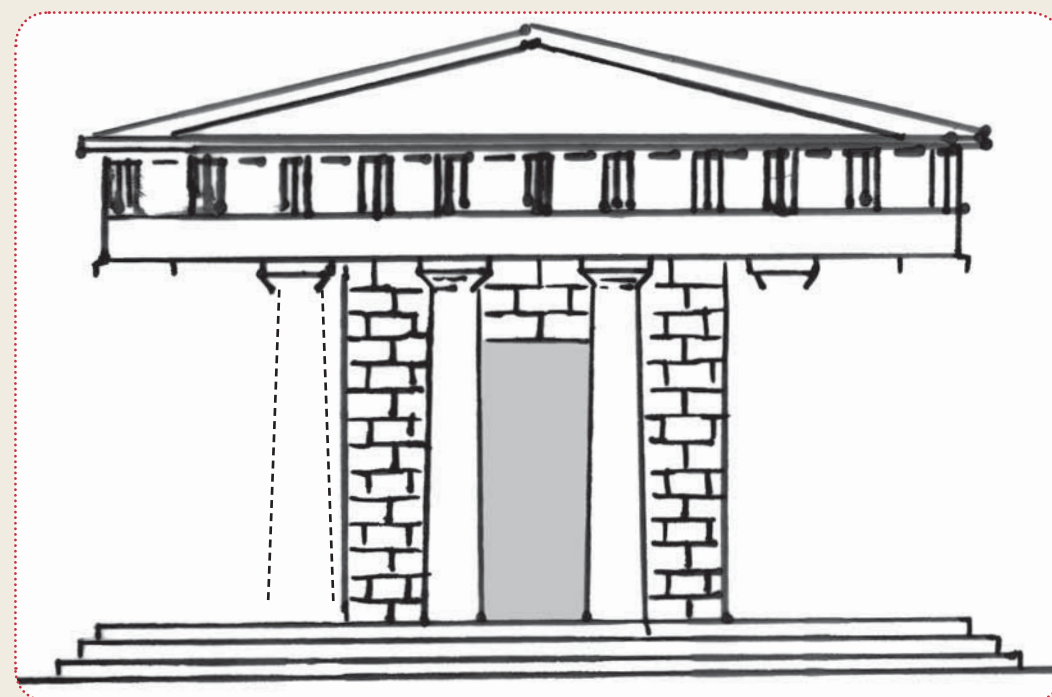
Φως

Προστασία
από άγρια θηρία

Ζεστασιά

Μαγειρεμένο
φαγητό

- ▶ Ο ναός του Ηφαίστου στην Αθήνα είναι ένας από τους πιο καλοδιατηρημένους αρχαίους ναούς στην Ελλάδα. Επειδή παλιότερα πιστεύαμε ότι ο ναός ήταν αφιερωμένος στον Θησέα, ο ναός και η γύρω του περιοχή λέγεται Θησείο. Είναι δωρικού ρυθμού και στα γλυπτά που τον στόλιζαν απεικονίζονταν και οι άθλοι του Ηρακλή.
- Ζωγράφισε τους κίονες που λείπουν για να ολοκληρώσεις την ανατολική πλευρά του ναού. Έπειτα, χρωμάτισέ τον με τα αγαπημένα σου χρώματα.

Είμαι ο Ερμής

ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ

Επιμέλεια – Σύνταξη υλικού:
Μαρία Γονιδάκη

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ... ΤΟΝ ΕΡΜΗ

Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν πολλούς θεούς και θεές: τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου αλλά και πολλούς άλλους, κυρίως ντόπιους, δηλαδή θεούς που η λατρεία τους υπήρχε μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές. Ξεχωριστή όμως θέση στη θρησκεία **όλων των Ελλήνων** είχαν οι **δώδεκα θεοί**.

Ο Ερμής, ένας από τους πιο αγαπητούς θεούς, ήταν γιος του Δία και της Μαίας, μιας από τις κόρες του Άτλαντα, του Γίγαντα που κρατούσε στις πλάτες του τον Ουρανό.

Γεννήθηκε σε μια σπηλιά στο βουνό Κυλλήνη στην Αρκαδία. Από την πρώτη μέρα της γέννησής του έδειξε πόσο έξυπνος και πανούργος ήταν ο μικρός θεός. Αφού έφτιαξε την πρώτη λύρα χρησιμοποιώντας το καβούκι μιας χελώνας και έντερα προβάτου για τις χορδές, ανέβηκε στην Πιερία και έκλεψε με έξυπνο τρόπο 50 βόδια από το κοπάδι του αδερφού του του Απόλλωνα. Τα βόδια τα οδήγησε ανάποδα μέχρι την Πελοπόννησο για να μη φανεί από τα χνάρια τους το μέρος στο οποίο μεταφέρθηκαν. Ο Απόλλωνας, όμως, αφού ήταν ο θεός της μαντικής, ανακάλυψε τον κλέφτη και θύμωσε πολύ. Ευτυχώς, μετά την παρέμβαση του Δία, οι δύο θεοί συμφιλιώθηκαν: ο Ερμής χάρισε στον Απόλλωνα τη λύρα του, ενώ ο Απόλλωνας χάρισε στον αδερφό του τα βόδια που είχε κλέψει καθώς και το κηρύκειο, ένα χρυσό ραβδί, για να καταλαβαίνουν όλοι ότι μεταφέρει τις εντολές του Δία.

Ο Ερμής ήταν ο αγγελιαφόρος των θεών, μετέφερε δηλαδή τα μηνύματά τους, και ο Δίας τού εμπιστευόταν τις πιο σημαντικές αποστολές. Για να μεταφέρει όμως σωστά τα μηνύματα ήξερε και να χειρίζεται πολύ καλά τη γλώσσα. Γι' αυτό ήταν ο θεός του λόγου, της ευγλωττίας και θεωρούνταν ο εφευρέτης των γραμμάτων και των αριθμών. Επίσης, ανακάλυψε τη φωτιά (σύμφωνα με μία εκδοχή του μύθου) και κατασκεύασε, εκτός από την πρώτη λύρα, και τον αυλό. Ήταν ο προστάτης των εμπόρων, των ταξιδιωτών αλλά και των κλεφτών. Άλλη μια σημαντική δουλειά του Ερμή ήταν να οδηγεί τις ψυχές των νεκρών στον Άδη (γι' αυτό τον έλεγαν και ψυχοπομπό: πέμπω = στέλνω, οδηγώ).

Ο Ερμής δηλαδή ήταν ο θεός που ένωνε τρεις κόσμους: τον κόσμο των Ολύμπιων θεών, τον ανθρώπινο και τον κόσμο των νεκρών!

ΜΕΣΟΣΤΙΧΙΑΔΑ

► Αφού συμπληρώσεις τις λέξεις θα σχηματιστεί κάθετα το όνομα του βουνού στο οποίο γεννήθηκε ο Ερμής.

1. Το ραβδί που κρατούσε ο Ερμής.
2. Ο Ερμής έφτιαξε την πρώτη ...
3. Ο πέτασος ήταν το ... του Ερμή.
4. Βρέφος ακόμη, ο Ερμής έκλεψε τα βόδια του ...
5. Ο Πραξιτέλης ήταν σπουδαίος ... της αρχαιότητας.
6. Ο ... ήταν ο παππούς του Ερμή.
7. Ο Ερμής γεννήθηκε μέσα σε μια ...

1.	—	—	—	—	—	—	—
3.	—	—	—	—	—	—	—
4.	—	—	—	—	—	—	—
5.	—	—	—	—	—	—	—
6.	—	—	—	—	—	—	—
7.	—	—	—	—	—	—	—

ΑΥΞΕΙΣ: 1. ΚΗΡΥΚΕΙΟ, 2. ΑΥΡΑ,
3. ΚΑΡΤΕΛΟ, 4. ΑΠΟΛΟΝΑ,
5. ΓΛΥΠΤΗΣ, 6. ΑΤΛΑΝΤΑΣ, 7. ΣΤΗΛΙΑ

► Ο θεός Ερμής στις αρχαιοελληνικές παραστάσεις:

- φορούσε τον πέτασο, το πλατύγυρο καπέλο του,
- κρατούσε το κηρύκειο, το ραβδί του,
- φορούσε σανδάλια ή μπότες με φτερά.

► Παρατήρησε τις παρακάτω παραστάσεις του Ερμή από αρχαιοελληνικά αγγεία και κύκλωσε τον πέτασο, το κηρύκειο και τα φτερωτά σανδάλια.

Μουσείο Βατικανού

Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης, Νέας Υόρκης

► Το μαρμάρινο άγαλμα στην παρακάτω εικόνα είναι ο Ερμής του Πραξιτέλη. Το έργο δημιουργήθηκε τον 4ο αι. π.Χ. και φαίνεται ότι είναι το μόνο αυθεντικό έργο του σπουδαίου γλύπτη που έχει σωθεί.

► Παρατήρησε πώς παρουσιάζεται ο Ερμής.

- Είναι ήρεμος ή αναστατωμένος; Μοιάζει με τον βιαστικό Ερμή που παρουσιάζεται στα αγγεία της διπλανής σελίδας;
- Υπάρχουν κάποια από τα σύμβολά του;

Αρχαιολογικό Μουσείο της Ολυμπίας

ΜΑΘΕ ΚΙ ΑΥΤΟ

Στο έργο ο Ερμής κρατάει τον μικρό Διόνυσο, ο οποίος προσπαθεί να πάρει κάτι από το χέρι του. Αναζήτησε στο διαδίκτυο ή σε μια εγκυκλοπαίδεια τον μύθο της γέννησης του Διόνυσου.

- Παρατήρησε το όνομα του θεού που γνωρίσαμε σε αυτό το βιβλίο.

ΕΡΜΗΣ

- Στα νέα ελληνικά υπάρχουν αρκετές λέξεις που συγγενεύουν με αυτό το όνομα. Δηλαδή είναι παράγωγα (προέρχονται από αυτή τη λέξη) ή σύνθετα της λέξης *Ερμής*.
- Αφού διαβάσεις παρακάτω κάποιες από αυτές τις λέξεις, κύκλωσέ τις στο κρυπτόλεξο και αναζήτησε τη σημασία τους στο λεξικό.

A	Δ	E	Δ	Σ	B	Ψ	N	O	Ξ	Π
Θ	P	P	Z	K	Σ	Γ	Z	B	T	A
Λ	M	M	P	A	X	Σ	A	E	Λ	P
H	H	H	B	Π	O	O	E	P	Z	E
T	Z	N	A	O	Λ	Y	M	M	Γ	P
Δ	I	E	P	M	H	N	E	A	Σ	M
Σ	Y	Y	Δ	H	I	E	Λ	P	B	H
K	Λ	Ω	Γ	Λ	O	N	E	I	Ω	N
A	Z	B	M	A	T	Y	T	O	M	E
E	P	M	H	T	I	K	O	Σ	P	I
I	T	M	E	P	M	H	N	E	I	A

ΕΡΜΗΝΕΥΩ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΡΜΗΤΙΚΟΣ

ΕΡΜΑΡΙΟ

ΔΙΕΡΜΗΝΕΑΣ

ΠΑΡΕΡΜΗΝΕΙΑ

- Το κηρύκειο είναι το βασικό σύμβολο του Ερμή. Στις αρχαίες αναπαραστάσεις το κηρύκειο είναι ένα ραβδί: στην κορυφή του υπάρχουν δύο φίδια που σχηματίζουν κύκλο, ενώ τα κεφάλια τους φαίνονται σαν δύο κέρατα πάνω από αυτόν τον κύκλο.

Σε παραστάσεις της νεότερης εποχής στο κηρύκειο είναι τυλιγμένα δύο φίδια. Πάνω από τα φίδια υπάρχουν δύο φτερούγες, όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα.

Χρωμάτισε το κηρύκειο με τα αγαπημένα σου χρώματα.

ΜΑΘΕ ΚΙ ΑΥΤΟ

Το κηρύκειο το κρατούσαν οι πρέσβεις και οι κήρυκες. Έγινε το σύμβολο της ειρήνης, της αφθονίας και του πλούτου.

Eimai o Aphs

ΠΑΙΖΩ ΜΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ

Επιμέλεια – Σύνταξη υλικού:
Μαρία Γονιδάκη

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ... ΤΟΝ ΑΡΗ

Οι αρχαίοι Έλληνες λάτρευαν πολλούς θεούς και θεές: τους δώδεκα θεούς του Ολύμπου αλλά και πολλούς άλλους, που η λατρεία τους υπήρχε μόνο σε συγκεκριμένες περιοχές. Ξεχωριστή όμως θέση στη θρησκεία όλων των Ελλήνων είχαν οι **δώδεκα θεοί**.

Ο **Άρης**, ο μοναχογιός του Δία και της Ήρας, ήταν ο σκληρός θεός του πολέμου. Πολεμούσε με μανία και παρασυρόταν από την τρέλα της μάχης χωρίς να σκέφτεται. Φορούσε θώρακα, περικεφαλαία και κρατούσε ασπίδα, ακόντιο ή ξίφος. Στις μάχες είχε κοντά του την Έριδα (= διχόνοια), την αδερφή του, την Ενυώ, μια πολεμική θεότητα, και τον Δείμο (= τρόμος) και τον Φόβο, τα δύο από τα τρία παιδιά που είχε με την Αφροδίτη. Με τη θεά του Έρωτα είχε και μια κόρη, την Αρμονία.

Αν και θεός του πολέμου, δεν τα κατάφερνε και πολύ στις αναμετρήσεις με τους αντιπάλους του. Πληγώθηκε από τον Ηρακλή (με την παρέμβαση της Αθηνάς) και από τον Διομήδη, τον Αχαιό βασιλιά, στον Τρωικό πόλεμο (πάλι με την παρέμβαση της Αθηνάς). Κι όχι μόνο αυτά, αλλά, όταν αντιμετώπισε τους γίγαντες γιους του Ποσειδώνα, Ώτο και Εφιάλτη, αυτοί τον αλυσόδεσαν και τον έκλεισαν σε ένα χάλκινο πιθάρι, ώσπου τον ελευθέρωσε ο Ερμής έπειτα από δεκατρείς μήνες!

Ο Άρης δεν ήταν προστάτης κάποιας πόλης (γιατί άραγε;). Υπήρχαν μόνο σε λίγα μέρη κάποιοι χώροι λατρείας του: στη Θράκη, στη Θήβα, στη Σπάρτη (μαζί με την Αφροδίτη), στην Αθήνα.

ΣΚΕΨΟΥ ΚΙ ΑΥΤΟ

Στην αρχαία ελληνική μυθολογία ο Άρης ήταν ο άγριος, παράτολμος, μανιακός θεός του πολέμου, ενώ η Αθηνά, που ήταν κι αυτή πρώτη στις μάχες, πολεμούσε χωρίς να παρασύρεται από το μίσος, αλλά με οδηγό τη λογική, την εξυπνάδα. Και γι' αυτό πάντα κατάφερνε να νικάει ακόμα και τον θεό του πολέμου!

ΜΕΣΟΣΤΙΧΙΑΔΑ

► Όταν συμπληρώσεις τις λέξεις, θα σχηματιστεί κάθετα το όνομα της κόρης του Άρη και της Αφροδίτης.

1. Η μητέρα του Άρη.
2. Αυτούς υποστήριξε στον Τρωικό Πόλεμο ο Άρης.
3. Ο βασιλιάς που τραυμάτισε τον Άρη στον Τρωικό Πόλεμο.
4. Εκεί ήταν το παλάτι του Άρη και των υπόλοιπων θεών.
5. Κι αυτή η θεά απεικονιζόταν στις παραστάσεις πάνοπλη.
6. Ο Ώτος και ο έκλεισαν τον Άρη σε ένα πιθάρι.
7. Ημίθεος με τον οποίο αναμετρήθηκε ο Άρης.

1.	—	—	—				
2.	—	—	—	—	—	—	—
3.	—	—	—	—	—	—	—
4.	—	—	—	—	—	—	—
5.	—	—	—	—	—	—	—
6.	—	—	—	—	—	—	—
7.	—	—	—	—	—	—	—

ΑΥΞΕΙΣ: 1. ΗΡΑ, 2. ΤΡΟΕΣ,
3. ΔΙΟΜΗΔΗΣ, 4. ΟΛΥΜΠΟΣ,
5. ΑΘΗΝΑ, 6. ΕΦΙΑΛΤΗΣ, 7. ΗΡΑΚΛΗΣ

► Παρατήρησε τις μορφές που απεικονίζονται στο παρακάτω αγγείο.

- Πιστεύεις ότι απεικονίζονται άνθρωποι ή θεοί;
Τι σε βοήθησε να τους αναγνωρίσεις;
- Γράψε τα ονόματά τους.

.....

.....

.....

Βοστώνη, Μουσείο Καλών Τεχνών

.....

.....

.....

► Στην παράσταση από ένα αρχαιοελληνικό αγγείο ο Άρης κάθετα δίπλα στην Αφροδίτη.

- Πώς παρουσιάζονται οι δύο θεοί;
- Γιατί, κατά τη γνώμη σου, ο Άρης δεν κοιτάζει την αγαπημένη του; Τι μπορεί να σκέφτεται;

Ταρκυνία, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Γιατί, σύμφωνα με τους αρχαίους, ο Δείμος (= τρόμος) και ο Φόβος ήταν παιδιά του θεού του πολέμου;

- Αφού σκεφτείς τις συμφορές που φέρνει ο πόλεμος στη ζωή των παιδιών, γράψε γι' αυτές σε μια παράγραφο αρχίζοντας: *Ο πόλεμος καταστρέφει τη ζωή μας.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Ζωγράφισε μια ειρηνική σκηνή για να διώξεις τον πόλεμο πολύ πολύ μακριά!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....